GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
cc commissieleden
cc pers

DATUM 17 december 2025
ZAAKNUMMER 1915718
BEHANDELD DOOR H. Rietdijk
TELEFOON +31356292099
UW KENMERK
BIJLAGEN 1
BETREFT Evaluatie Actieplan Luchtkwaliteit 2023-2030

Geachte raadsleden,

Op 5 september 2023 is het Actieplan Luchtkwaliteit 2023-2030 (hierna: Actieplan) door het college aangenomen. Hierin is opgenomen dat het Actieplan na twee jaar geëvalueerd zou worden en dat we de raad hierover zouden informeren. Deze evaluatie is uitgevoerd en met deze brief brengen wij u hiervan op de hoogte. De evaluatie zelf vindt u in de bijlage.

In de commissie Duurzaamheid en Bereikbaarheid van 26 februari 2025 is door wethouder Heller toegezegd (T25-021) de raad te informeren over de planning van de evaluatie van het Actieplan Luchtkwaliteit. Die toezegging is hiermee afgedaan.

Doel van de evaluatie is inzicht te geven in de actuele stand van de luchtkwaliteit in Hilversum en in de voortgang van de in het Actieplan opgenomen maatregelen.

De luchtkwaliteit in Hilversum is in 2024 verder verbeterd, net zoals in de rest van Nederland. Dit effect is niet direct te koppelen aan de maatregelen die in Hilversum worden getroffen maar is een combinatie van de maatregelen die elke overheidslaag heeft getroffen. Dat is ook de kracht van de samenwerking binnen het Schone Lucht Akkoord.

De meeste maatregelen uit het Actieplan lopen goed: ze zijn uitgevoerd of worden binnen de gemaakte planning uitgevoerd. De voortgang bij andere maatregelen, zoals de aanpak hoog gevoelige groepen, vraagt extra aandacht. Deze maatregel stond op de planning voor 2025 maar wordt nu in 2026 opgepakt.
Bij de afweging om een maatregel al dan niet uit te voeren weegt luchtkwaliteit mee, maar is niet de enige factor; zo is bijvoorbeeld dit jaar bestuurlijk besloten de zero-emissiezones niet in te voeren.

Er zijn geen ontwikkelingen die aanleiding geven de maatregelen zoals nu opgenomen in het Actieplan aan te passen.

Over twee jaar zal opnieuw een evaluatie worden uitgevoerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
mr. C.P. Torres Barrera	dr. ir. G.M. van den Top

Evaluatie Actieplan Luchtkwaliteit 2023-2030

december 2025

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Stand van zaken luchtkwaliteit	3
Voortgang maatregelen	4
Conclusie	6
Bijlage 1	7

Inleiding

In het Actieplan Luchtkwaliteit 2023-2030 (hierna Actieplan) is opgenomen dat twee jaar na vaststelling het plan zal worden geëvalueerd en dat de raad hierover zal worden geïnformeerd. Doel van de evaluatie is inzicht te geven in de actuele stand van de luchtkwaliteit in Hilversum en in de voortgang, en eventuele aanpassingen, van de in het Actieplan opgenomen maatregelen.

Stand van zaken luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in Nederland, en in Hilversum, is de afgelopen jaren verbeterd. Ook in 2024 is de luchtkwaliteit weer beter dan in 2023. Dit komt onder andere doordat het verkeer en de industrie steeds schoner worden. Maar ook het weer heeft invloed op de luchtkwaliteit. Bij nat weer wordt de lucht "schoon gespoeld"[1].

Hilversum voldoet aan de wettelijke Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit.[1,2] Eind 2024 heeft de Europese Unie deze grenswaarden aangescherpt. De nieuwe grenswaarden zijn een halvering van de oude grenswaarden, maar zijn nog niet zo streng als de advieswaarden van de WHO (World Health Organization) (zie tabel 1). Lidstaten moeten in 2030 voldoen aan de nieuwe normen. Zoals het er nu uitziet kunnen we in Hilversum in 2030 aan deze nieuwe normen voldoen.

Hilversum voldoet nog niet aan de WHO-advieswaarden. Zoals de naam al zegt, gaat het om een advies en is het geen wettelijke verplichting om aan deze waarden te voldoen. Echter, hoe schoner de lucht des te beter dat voor de gezondheid is.

	Vigerende normen	**Nieuwe normen 2030**	**WHO-advieswaarde**
Stikstofdioxide NO_2	40 µg/m^3	20 µg/m^3	10 µg/m^3
Fijnstof PM_{10}	40 µg/m^3	20 µg/m^3	15 µg/m^3
Fijnstof $PM_{2,5}$	25 µg/m^3	10 µg/m^3	5 µg/m^3

Tabel 1 EU-grenswaarden en WHO-advieswaarden (jaargemiddelde concentratie)

Jaargemiddelden in 2023 in Hilversum[2] (de jaargemiddelden van 2024 zijn nog niet beschikbaar):

- Stikstofdioxide: over het algemeen waarden tussen de 10-14 µg/m^3. Langs de doorgaande wegen zoals de Oosterengweg, Diependaalselaan, Johannes Geradtsweg en Geert van Mesdagweg zijn de waarden hoger: tussen 14-21 µg/m^3.
- Fijnstof $PM_{10:}$ over het algemeen waarden van 15-16 µg/m^3, maar langs bepaalde wegen zoals Oosterengweg, Schapenkamp, Emmastraat, Diependaalselaan, Johannes Geradtsweg en Geert van Mesdagweg waarden tussen de 16-18 µg/m^3.
- Fijnstof $PM_{2,5:}$ over het algemeen waarden van 8-9 µg/m^3 maar in de Hilversumse Meent zelfs lager: 7-8 µg/m^3.

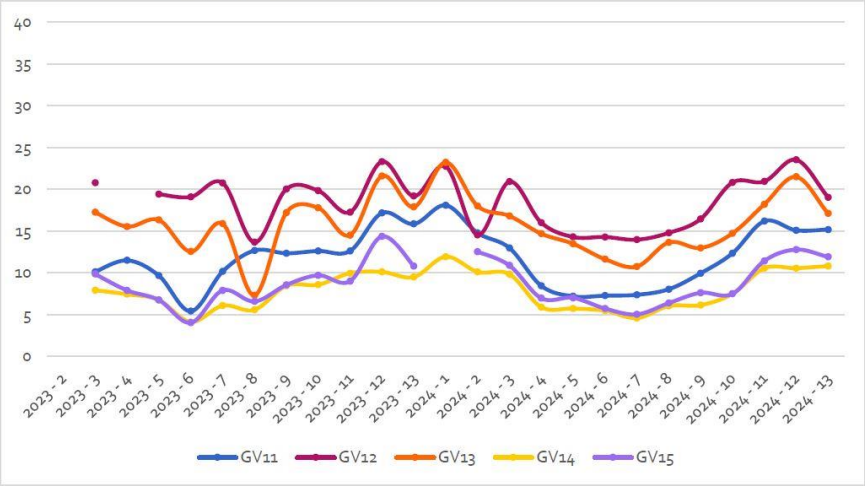
Naast de (landelijke) berekeningen wordt de hoeveelheid fijnstof in de lucht in Hilversum gemeten door middel van sensoren[3] die bij betrokken inwoners hangen (Meetgroep Meetbaar Hilversum). De resultaten hiervan wijzen eveneens uit dat de concentratie fijnstof in de lucht in Hilversum lager is dan de grenswaarden van de EU.

[1] Monitoringsrapportage MLK 2024 , "Stand van zaken luchtkwaliteit Nederland " van het RIVM
[2] Atlas leefomgeving

[3] Het betreft geen officiële metingen: die worden gedaan door landelijke meetstations (Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit) van het RIVM die op 100 plekken in het land staan.

Daarnaast meten we sinds 2023 de hoeveelheid stikstofdioxide in de lucht met palmes diffusiebuisjes. Het betreft een vijftal locaties. De GGD Amsterdam heeft de resultaten van de afgelopen twee jaar in een rapportage 2023-2024[4] opgenomen. Hieruit blijkt dat de hoeveelheid stikstofdioxide in de lucht onder de EU norm van 40 µg/m^3 ligt.

Meetresultaten NO_2 per 4-weeks periode in de gemeente Hilversum in 2023 en 2024.

Voortgang maatregelen

In het Actieplan zijn 23 maatregelen opgenomen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Deze maatregelen zijn gekoppeld aan de volgende thema's, die ook in het Schone Lucht Akkoord worden onderscheiden:

- Mobiliteit;
- Mobiele werktuigen;
- Industrie;
- Houtstook;
- Participatie.

In bijgaand overzicht is in de tabel de stand van zaken van de maatregelen uit het Actieplan opgenomen (zie bijlage 1). Geconcludeerd kan worden dat de meeste maatregelen goed op weg zijn, maar dat andere maatregelen aandacht vragen.
Zo spelen bij het verduurzamen van het verkeer ook andere afwegingen dan luchtkwaliteit een rol. Het afzien van de invoering van de Zero emissiezones is daar een voorbeeld van.

In de afgelopen twee jaar zijn in het kader van het Actieplan nog de volgende ontwikkelingen te melden.

Schoon en Emissieloos Bouwen

Zo heeft de gemeente in april 2025 het Convenant Schoon- en emissieloos bouwen (SEB) ondertekend. Mobiel bouwmaterieel is een belangrijke bron van luchtverontreinigende stoffen in Nederland. Om in de bouwsector de opgaven op het gebied van natuur (stikstof), klimaat (CO_2) en gezondheid (fijnstof) gezamenlijk aan te pakken, is door de rijksoverheid (inclusief rijksdiensten en ProRail) in samenwerking met provincies, gemeenten, waterschappen, marktpartijen en kennisinstellingen het programma Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB). opgericht. Centraal binnen het programma staan de transitiepaden (Routekaart SEB) die concrete emissie-eisen voor bouwmaterieel bevatten. Richting 2030 worden de emissie-eisen steeds strenger, waardoor het bouwmaterieel

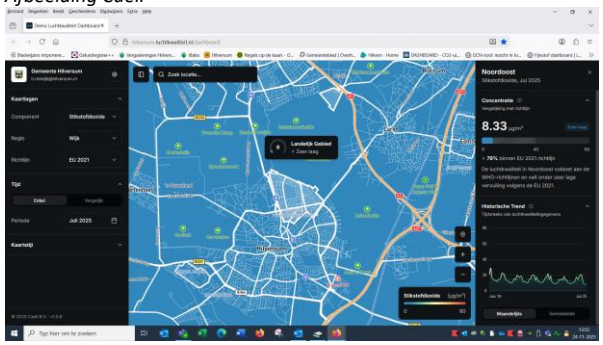
[4] Meetresultaten stikstofdioxide (NO_2) Hollandse Luchten – 2023 & 2024 (GGD Amsterdam 19 juni 2025)

steeds schoner wordt en minder uitstoot. Momenteel wordt het SEB geïmplementeerd in de gemeentelijke organisatie, zoals het verwerken van de emissie-eisen in de gemeentelijk contracteisen en aanbestedingsdocumenten.

Caeli

Sinds september 2025 beschikken we over het monitorings-programma Air Quality Monitor (AQM) van Caeli. Caeli verzamelt vanaf een geavanceerde satelliet (2019) data. Hiermee kunnen de waardes van zowel stikstofdioxide als fijnstof op leefniveau in µg/m^3 per CBS buurt -of wijk in beeld worden gebracht. Ook hebben we met deze AQM de voorgaande jaren (tot 2019) in beeld waardoor we nog beter kunnen monitoren. Dit jaar wordt aan de tool van Caeli het component koolstofdioxide (CO_2) toegevoegd. Hiermee wordt de hoeveelheid CO_2 in de lucht over de gehele gemeente (en daarbuiten) inzichtelijk gemaakt. Vanaf 2026 krijgen wij deze gegevens ook daadwerkelijk in beeld (wordt momenteel door Caeli aan gewerkt).

Afbeelding Caeli

Houtstook

Houtstook is een gevoelig onderwerp. Veel mensen vinden een open haard of houtkachel gezellig en maatregelen met betrekking tot houtstook worden snel gezien als beperking van hun vrijheid. Deze vrijheid kan in dit geval echter gevolgen hebben voor de gezondheid van anderen. Een aantal gemeenten heeft daarom een stookverbod ingesteld. Zo heeft Utrecht sinds 1 januari 2025 het buiten stoken helemaal verboden. Tuinvuur, vuurschalen en andere vormen van open vuur in de tuin mogen niet meer. De gemeente gaat zelfs een stap verder: vanaf 2030 is ook binnen hout stoken niet langer toegestaan. Amersfoort pakt het anders aan en gebruikt de Stookwijzer. Zodra het daar code oranje of rood is, geldt een verbod op het stoken van open haarden, houtkachels en palletkachels, omdat rook dan extra blijft hangen.
Hilversum gaat niet zover, maar legt in de voorlichting over houtstook meer de nadruk op de omstandigheden waaronder beter niet gestookt kan worden (Stookwijzer). Daarnaast wordt er op aangedrongen zo schoon mogelijk te stoken en altijd rekening te houden met de buren.

Sinds 2023 monitoren we het aantal meldingen over houtstook en zijn er specifieke vragen over houtstook opgenomen in de Hilversum Monitor. Het aantal meldingen is in de periode van september 2024 tot en met juli 2025 gestegen ten opzichte van voorgaande jaren: van een 6-tal per jaar naar 186. Dat heeft onder andere te maken met de aansluiting bij de Stookwijzer in 2024, daar komen de meeste meldingen vandaan (165).
Na de zomer van 2026 zullen we op basis van de resultaten beoordelen of, en zo ja, welke maatregelen we kunnen treffen.

Citizen science

Op het gebied van participatie en citizen science zijn er de afgelopen twee jaar weer een aantal (9) inwoners aangesloten bij de meetgroep Meetbaar Hilversum, waardoor het netwerk van sensoren die fijnstof meten zich steeds verder uitbreidt. Daarnaast hebben we voor het schooljaar 2025-2026 samen met twee scholen en GLOBE Nederland het Snuffelfietsproject opgepakt. GLOBE Nederland voert in samenwerking met wetenschappers meetprojecten uit rondom milieu gerelateerde thema's waarbij middelbare scholieren als citizen scientists data verzamelen die in onderzoek en beleidsvorming gebruikt worden. Scholieren zijn de professionals van de toekomst: door middel van het uitvoeren van GLOBE projecten leren ze wat onderzoek doen inhoudt, krijgen ze meer kennis en bewustzijn van hun leefomgeving en raken ze meer betrokken.
In dit Snuffelfietsproject gaan scholieren met fijnstofsensoren met de fiets op pad. Op deze wijze betrekken we ook scholieren bij het meten van luchtkwaliteit en leren zij over een gezonde leefomgeving.

Conclusie

De luchtkwaliteit in Hilversum is verder verbeterd, net zoals in de rest van Nederland. Dit effect is niet direct te koppelen aan de maaregelen die in Hilversum worden getroffen maar is een combinatie van de maatregelen die elke overheidslaag treft. Dat is ook de kracht van de samenwerking binnen het Schone Lucht Akkoord.

De meeste maatregelen uit het Actieplan lopen goed: zijn uitgevoerd of zijn opgepakt binnen de genoemde planning en wordt momenteel uitvoering aan gegeven. Bij andere, zoals de aanpak hooggevoelige groepen, moeten nog stappen worden gezet.
Vaak is luchtkwaliteit niet de enige afweging om een maatregel al dan niet uit te voeren, zoals het voorbeeld van de Zero emissie zones.
Er zijn geen ontwikkelingen die aanleiding geven de maatregelen zoals nu opgenomen in het Actieplan aan te passen.

Over twee jaar zal opnieuw een evaluatie worden uitgevoerd.

Bijlage 1

Maatregel	Omschrijving	Planning	Uitvoering	Stand van zaken 2025
1	Realiseren van een autoluwe binnenstad (Gastvrij Centrum) en uitbreiden 30 km/u-zones	2024-2027	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	- Projectplan Gastvrij Centrum wordt in 2026 vastgesteld. - Centrumring 30 km/u 1ste kwartaal 2026 in besluitvorming.
2	Verbeteren van de ontsluiting van de randwegen en uitbreiden 60 km/u-zones provinciale wegen	2024-2026	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	- Optische versmalling Johannes Geradtsweg wordt in het 1ste kwartaal 2026 uitgevoerd. - Onderzoek naar verdieping onderdoorgang en afsluiting Sumatralaan is onderzocht en gaat niet door. - Er komt een college voorstel over de Diependaalselaan/Utrechtseweg in het 2de kwartaal van 2026. - In 2026 worden de gespreken over invoering 60 km/u op provinciale wegen verder gevoerd.
3	Betere faciliteiten voor langzaam vervoer	2023-2027	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	- Fietsparkeren, een collegevoorstel met maatregelen wordt in het 2de kwartaal van 2026 gepresenteerd. - Plan van aanpak trottoirs wordt in de eerste helft van 2026 aan het college geleverd.
4	Realisatie van ketenmobiliteit en OV-knooppuntenontwikkeling	2024-2027	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	- Onderzoek wordt gedaan naar mobiliteitshubs. Collegevoorstel voor verder uitwerking van een potentiële hub wordt in het 2de kwartaal 2026 voorgelegd. - Projectplan ketenmobiliteit wordt in 2028 opgepakt.
5	Realisatie van deelvervoer, onder meer bij de OV-knooppunten	2024-2028	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	- Momenteel wordt gewerkt aan de uitbreiding van deelauto's voor geheel Hilversum. - Beleid deelmobiliteit wordt momenteel opgesteld en wordt 1ste kwartaal voorgelegd aan het college.
6	Zero-emissiezones	2023-2027	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	In 2025 is besloten dit niet in te voeren.
7	De gefaseerde realisatie van drie logistieke hubs	2024-2027	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	In 2025 bleek uit onderzoek dat er in Hilversum potentie is voor 0,9 logistieke hub. Dat is onvoldoende om een hub daadwerkelijk te realiseren. In het 1ste kwartaal van 2026 volgt een collegevoorstel

				met advies over mogelijke vervolgstappen om logistieke stromen te verduurzamen.
8	Samenwerken met bedrijven en verkleinen in- en uitgaande pendel (hybride werken)	2024-2028	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	In 2025 zijn de voorbereidingen getroffen voor een structurele werkgeversaanpak, in samenwerking met provincie en regio. Na het beëindigen van de provinciale samenwerking met Breikers moet Hilversum een nieuwe werkwijze bepalen, waarover in 2de kwartaal van 2026 een voorstel volgt.
9	Parkeerbeleid inclusief normen	2023-2028	Parkeerbeleid	Is in 2023 vastgesteld.
10	Invoeren van een fijnmazig vervoersnetwerk	2028-2030	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	- In 2025 is het project 'Nixx met de bus' gestart, met de intentie om dit door te laten lopen tot 2027. - Het plan van aanpak voor een fijnmazig vervoersnetwerk wordt de komende jaren verder uitgewerkt en begin 2028 aan het college aangeboden. Dit netwerk biedt vraaggestuurd vervoer als alternatief voor de grotere lijnbussen, zoals nu al gebeurt met de Buurtmobi.
11	Mogelijkheden van slimme mobiliteit-iVRI's	2024-2040	Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040	Onderzoek is in 2025 uitgevoerd gaat 1ste kwartaal 2026 naar het college.
12	Gemeentelijk wagenpark	2024 e.v.	Inkoop	De aanbesteding voor een elektrische autohoogwerker met een voertuiggewicht van max. 5.000 kg (voor het onderhoud aan de openbare verlichtingen en calamiteiten) is opgestart en deze wordt volgend jaar geleverd.
13	Afvalinzameling	2024 e.v.	Regio G&V	Ten opzichte van de status van twee jaar geleden zijn er geen nieuwe ontwikkelingen bij de GAD op het gebied van het invoeren van HVO-diesel voor de huisvuilwagens (heeft te maken met locatieonderzoek).
14	Aanbesteding grond-,weg-, en waterbouw	2024 e.v.	Inkoop/ B&O/V&U	- In april 2025 heeft Hilversum het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) voor het basisniveau ondertekend. - V&U heeft in 2025 een pilot project gedaan met gunnen op basis van de Milieu Kosten Indicator (MKI). - De MRA heeft geld beschikbaar gesteld om Ecomonitor in te huren om een pilot project te begeleiden. - De aanbesteding onderhoud klein elementenverharding is gegund aan de inschrijver welke de werkzaamheden gaat

				uitvoeren met 10 elektrische bestelauto's en elektrische trilplaten en stampers en handgereedschap.
15	Inzet van mobiele werktuigen in stedelijk gebied	2024 e.v.	Inkoop/ B&O/V&U	De mogelijkheden worden binnen SLA verder onderzocht. We volgen de ontwikkelingen.
16	Vaste stroompunten	2024 e.v.	Inkoop/B&O/V&U	Bij de huidige herinrichting van de Kerkbrink wordt een vast stroompunt gerealiseerd.
17	Scherp vergunnen industrie	2024 e.v.	OFGV/Vergunningen	De OFGV voert dit voor ons uit.
18	Voorlichtingscampagne houtstook	2023 e.v.	Leefomgeving	Voorlichtingscampagne wordt gecontinueerd.
19	Energietransitie Warmte en houtstook	2023 e.v.	B&O	De uitgangspunten zoals opgenomen in de Transitievisie worden gecontinueerd.
20	Meten en handhaven houtstook	2023 e.v.	Leefomgeving/Toezicht	Er is nog geen landelijke regelgeving. We monitoren meldingen om te bepalen of aanvullende acties/maatregelen nodig zijn. In het 3de kwartaal 2026 zal hierover een advies worden opgeleverd.
21	Bewonersgroep Meetbaar Hilversum	2023 e.v.	Leefomgeving	De Meetgroep en gemeente komen 2 keer per jaar bij elkaar. Het aantal sensoren wordt langzaam uitgebreid. We proberen een goede verdeling van de sensoren over heel Hilversum te krijgen.
22	Project Hollandse Luchten (HL)	2023 e.v.	Leefomgeving	Het project van de provincie heeft in 2024 en 2025 vervolg gekregen en zal ook in 2026 doorgaan. Jaarlijks worden regiobijeenkomsten georganiseerd door HL, waar we als gemeente aan meewerken. Bij deze bijeenkomsten wordt data geanalyseerd, meetvragen besproken en nieuwe ontwikkelingen gedeeld: zoals bijvoorbeeld de pilot "Houtrook meten" die in de IJmond is uitgevoerd door TNO.
23	Maatregel aanpak hoog blootgestelde groepen	2024/2025	Leefomgeving	Het onderzoek of en op welke wijze het Advies aanpak hoog blootgestelde groepen kan worden geïmplementeerd zal in het 1ste kwartaal 2026 worden opgepakt.

NB. De uitgebreide stand van zaken van de diverse projecten uit het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2040 is opgenomen in het Jaarplan 2026 Uitvoeringsprogramma Mobiliteit.